

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie X. X. – prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w [...]

obwinionego o popełnienie deliktów dyscyplinarnych z art. 137 § 1 pkt 1, 2, 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 17 maja 2023 r.

na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 51 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 2023, poz. 102), dalej: ustawa o Instytucie Pamięci oraz 47 ust. 6 tej ustawy w zw. art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz. U. 2022, poz. 2047) w zw. z art. 22 § 1 k.p.k.

postanowił

1. wyłączyć do odrębnego rozpoznania sprawę w zakresie zarzutów z pkt. LXXV i LXXVI wniosku o ukaranie i w tej części przekazać ją zgodnie z właściwością Sądowi Dyscyplinarnemu w Instytucie Pamięci.

2. w zakresie zarzutów z pkt. I - LXXIV zawiesić postępowanie w sprawie I ZSK 45/22 do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego prowadzonego obecnie przez Prokuraturę Krajową pod sygn. akt [...].

UZASADNIENIE

Rzecznik dyscyplinarny dla prokuratorów Oddziałowej Komisji i Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wnioskiem z dnia 28

listopada 2022 r., sygn. akt RD [...], wniósł o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratora X. X. – prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w [...] obwinionego o popełnienie czynów wyczerpujących znamiona deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 137 § 1 pkt 1, 2 i 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, przy czym czyny z pkt. I – LXXIV stanowią jednocześnie przestępstwa przeciwko dokumentom.

Jak wynika z pisma z dnia 6 marca 2023 r. (k. 100), Prokuratura Krajowa w sprawie o sygn. akt [...] prowadzi śledztwo w przedmiocie czynów odpowiadającym czynom wskazanym we wniosku rzecznika dyscyplinarnego, które znajduje się w fazie *in rem*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie toczące się w niniejszej sprawie w zakresie czynów z pkt. I – LXXIV należało zawiesić do czasu zakończenia postępowania karnego prowadzonego obecnie w formie śledztwa Prokuratury Krajowej pod sygn. akt [...] ze względu na fakt, że przedmiotem tego śledztwa są czyny wskazane we wniosku rzecznika dyscyplinarnego dla prokuratorów Oddziałowych Komisji i Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 28 listopada 2022 r., które zarazem stanowią przestępstwa.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 k.p.k., mającego zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej, jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, postępowanie to zawiesza się na czas trwania tej przeszkody. Z powołanego przepisu wynika, że katalog okoliczności, które uzasadniają zawieszenie postępowania nie jest zamknięty, skutkiem czego każdorazowo podlegają one ocenie w kontekście tego, czy rzeczywiście stanowią przeszkodę do rozpoznania sprawy oraz czy jest ona długotrwała.

Co do zasady należy stwierdzić, że postępowanie dyscyplinarne prokuratorów Instytutu Pamięci uregulowane także w ustawie Prawo o prokuraturze, jest prowadzone niezależnie od postępowania karnego, nawet w przypadku jednoczesności oraz wspólnego przedmiotu i podmiotu tych postępowań. co wynika wprost z art. 143 § 1 Prawa o prokuraturze w zw. z art. 47 ust. 6 ustawy o Instytucie

Pamięci. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się jednak, że w takiej sytuacji postępowanie dyscyplinarne powinno zostać zawieszone do momentu zakończenia postępowania karnego, jeśli istnieje uzasadnienie wynikające z efektywności i ekonomiki procesowej, chyba że wystarczające jest zarządzenie przerwy lub odroczenie rozprawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego (7) z 28 września 2006 r., I KZP 8/06).

Jak wskazano na wstępie, aktualnie toczy się postępowanie karne co do czynów zarzuconych prokuratorowi X. X., które zarazem stanowią przestępstwa i znajduje się ono w fazie *in rem*. Nie ulega zarazem wątpliwości, że zakres tego postępowania jest i będzie szeroki, ze względu choćby na ilość czynów będących jego przedmiotem, a nadto czas jego zakończenia nie jest znany, choćby ze względu na fazę, w jakiej obecnie się znajduje. Oczywiste jest natomiast, że powielanie czynności dowodowych, tj. przeprowadzanie dokładnie tych samych czynności w postępowaniu dyscyplinarnym co w postępowaniu karnym nie jest celowe.

Nadto, należy zważyć na znacznie większe możliwości procesowe, jakimi dysponuje organ prowadzący postępowanie karne w stosunku do organu prowadzącego postępowanie dyscyplinarne. W realiach niniejszej sprawy widoczne jest to choćby w kontekście badań psychiatrycznych obwinionego, których nie udało się przeprowadzić, pomimo że w określonym momencie procesowym miały miejsce wątpliwości co do jego poczytalności. W sytuacji, gdyby takie badania przy uwzględnieniu możliwości procesowych organu postępowania karnego były przeprowadzone, nie byłoby przeszkód do skorzystania z ich wyników w postępowaniu dyscyplinarnym.

Poza tym zależność pomiędzy postępowaniem karnym a postępowaniem dyscyplinarnym, w sytuacji gdy ten sam czyn stanowi zarazem delikt dyscyplinarny i przestępstwa, zachodzi w zakresie okresów przedawnienia karalności. Zgodnie z art. 141 § 3 Prawa o prokuraturze, jeżeli przewinienie dyscyplinarne wyczerpuje znamiona przestępstwa, przedawnienie karalności dyscyplinarnej nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w odpowiednich przepisach Kodeksu karnego. Wydłużenie terminów przedawnienia względem deliktów dyscyplinarnych prokuratorów zachodzi zatem wówczas, kiedy jednocześnie

wypełniają znamiona przestępstw, przy czym organem właściwym do stwierdzenia tego, czy dany czyn stanowi przestępstwo czy też nie, jest sąd karny, gdyż tylko ten sąd jest umocowany do wydania orzeczenia podważającego zasadę domniemania niewinności (zob. w tym zakresie uzasadnienie powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z 28 września 2006 r., I KZP 8/06). Za celowością nieprowadzenia postępowania dyscyplinarnego przed prawomocnym zakończeniem postępowania karnego przemawia również treść art. 143 § 2 Prawa o prokuraturze, zgodnie z którym o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego przeciwko prokuratorowi sąd lub prokurator przesyła akta sprawy właściwemu sądowi dyscyplinarnemu. Nie ulega wątpliwości, że przekazanie akt ma na celu z jednej strony umożliwienie sądowi dyscyplinarnemu skorzystania ze zgromadzonych dowodów, skoro dotyczą tego samego czynu, stanowiącego zarówno przestępstwo, jak i delikt dyscyplinarny, z drugiej zaś uniknięcie zbędnego powielania czynności dowodowych.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt. 2 sentencji.

Co do decyzji z pkt. 1 niniejszego postanowienia wskazać należy, że brak jest związku pomiędzy zarzutami będącymi przedmiotem śledztwa o sygn. akt [...], a czynami ujętymi w punktach LXXV i LXXVI wniosku rzecznika dyscyplinarnego o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. Tym samym, brak jest przeszkód przemawiających za odrębnym ich rozpoznaniem, zwłaszcza że co do tych zachowań nie istnieje przeszkoda w postaci prowadzonego postępowania karnego, jak co do czynów z pkt. I – LXXIV wniosku o ukaranie. Jednakże zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sądem właściwym w sprawach dyscyplinarnych prokuratorów Instytutu Pamięci jest w pierwszej instancji Sąd Dyscyplinarny w Instytucie Pamięci. Sąd Najwyższy nie jest zatem rzeczowo właściwy do rozpoznania sprawy o delikty dyscyplinarne prokuratorów, które nie stanowią zarazem przestępstw, na co wskazuje również art. 145 § 1 pkt 1 lit. b) Prawa o prokuraturze. W tym stanie rzeczy, realizując wymóg z art. 35 § 1 k.p.k., mający zastosowanie także w postępowaniu dyscyplinarnym, należało orzec jak w pkt. 1 sentencji.

[SOP]

[f.n]